

Megjelenik minden nap

DÉLVIDÉK

Főszerkesztő: Illés Sándor

8 oldal, ára 10 fillér

Politikai napilap

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Z o m b o r, Csihás Benő uccá 3.

Telefon: 2-07.

Előfizetés egy óra. 2.40 P.
Negyedévre 7.- P.

I. évfolyam

Zombor, 1941 május 9, péntek

8. szám

Amerika sorsdöntő elhatározás előtt

A berlini előkészületek nagyobb események bekövetkezésének előjelei – Anglia háboruba szeretné kényszeríteni Egyiptomot – A görög királyt megfosztották trónjától – Tobruk eleste küszöbön áll

A Berlinben folyó diplomáciai és katonai előkészületek arra engednek következtetni, hogy a balkáni hadjárat győzedelmes befejezése után beállott szélcsendet a közeljövőben nagy események váltják fel — alapítják meg a Berlinben működő idegen lap tudósítók. Természetesen a várható eseményekről részleteket nem közölhetnek, mert Berlin mindig a legnagyobb körültekintéssel, óvatossággal készíti elő terveit és nem szokása előre bejelenteni a német szándékokat. A világhelyzetből Mussolini lapjának, a Popolo di Romának legújabb számában megjelent cikkéből azonban következtetni lehet a tengely legközelebbi akciójára. Az olasz lap ugyanis azt írja, hogy Rómában már számolnak azzal, hogy Németország és Olaszország beavatkozik az iraki angol háboruba.

Erre a lehetőségre engednek következtetni azok a lázas sietséggel végrehajtott intézkedések, amelyeket Anglia Északafrikában és a Közelkeleten tesz. Az angolok a Görögországból elszállított görög csapatokat Abessziniába küldik, míg az ottharcoló brit egységeket Egyiptomba dobják, amelyet — Wawel tábornok szavai szerint — közvetlen német támadás veszélye fenyeget. Ezzel egyidejűleg Wawel Egyiptom megvédésére hívta fel az afrikai és ázsiai angol erőket, Anglia és Amerika állampolgárait hazahívták a Közelkeletről és minden előkészület megtörtént arra, hogy az angolok elhagyják Egyiptomot, ha a közvetlen veszély beáll.

A Közelkelet eseményein kívül

Amerika

várható elhatározásai foglalkoztatják a világ közvéleményét. Semleges megfigyelők megállapítása szerint az amerikai háborus uszítás elérte tetőfokát. Stimson és Knox beszédei, amelyben a haditárcák élén álló miniszterek az amerikai hadiflotta azonnali latbavetését követelik az angol hadiszállítványok biztosítása érdekében, úgy ítélik meg beavatott körökben, mint Amerika hadbalépésének előkészítését. Washingtoni hírek szerint Rooseveltnél még a héten olyan fontos nyilatkozatot tesz, amelynek következményei sorsdöntőek lesznek Amerika számára. A tengely és Amerika viszonyának végzetes elmérgesedésére enged következtetni az a körülmény is, hogy Amerikában százezrekre tartóztatják le a német állampolgárokat.

A nap krónikájához tartozik még az a változás, amely a Szovjet kormányában beállt. Sztalin, aki eddig megelégedett a kommunista párt titkárának címével, a népbiztosok tanácsának elnöke lett. Molotov megtartotta a külügyi tárcát. Német és olasz felfogás szerint a változás belpolitikai okok-

ból történt, a japán sajtó a világhelyzet súlyosságával és a Szovjet semlegesség megőrzésének fokozottabb szükségességével indokolja a változást, az amerikai sajtó azonban nagy eseményeket szimatol.

Angliában még nem következett be a nyílt kormányválság. Churchillnek a német sajtó szerint sikerült elodáznia a válság ki-

robbanását azzal, hogy meggyőzte az ellenzékét, hogy a bizalmatlanság megszavazása Anglia ellenségeinek érdekeit szolgálja. A kormányválságot rövidebb-hosszabb időre sikerült elodáznia, sorsát azonban semmiképpen sem kerüli el Anglia, még akkor sem, ha Amerika is öngyilkosságra szánja el magát.

Amerikában letartóztatják a német állampolgárokat

Newyork, május 8.

A Német Távirati Iroda közli, hogy a newyorki rendőrség letartóztatott és gyűjtő táborba szállított 130 német állampolgárt. A letartóztatott németek jórészt a tartályhajók munkanélkülivé vált matrózai.

Több más amerikai városban is hasonló módon jártak el a német állampolgárokkal.

Az amerikai igazságügyi minisztérium jelentése szerint Newyorkban letartóztattak két német lap tudósítót. A letartóztatást azzal indokolják, hogy a német újságírók megszegték az idegen lap tudósítók jelentkezési kötelezettségéről szóló rendeletet.

A Fülöp-szigeteken háborúól tartanak

Newyork, május 8.

Az Associated Press jelentése szerint Quezon, a Fülöp-szigetek elnöke azt a javaslatot terjesztette a nemzetgyűlés elé, hogy szavazzon meg ötmillió dollárt a polgári lakosság védelmére, rendkívüli események bekövetkezése esetére. „Az események alakulása — jelentette ki Quezon — egyre inkább arra vall, hogy az Egyesült Államok beavatkozik a háboruba. Ennek elkerülhetetlen következménye lesz, hogy a Fülöp-szigetek is belesodródjanak a háboruba.”

Quezon azt kérte a nemzetgyűléstől, hogy az új parlament egybehívásáig terjeszse ki az elnök rendkívüli hatalmát. (MTI)

ROOSEVELT MEGKAPTA A FELHATALMAZÁST AZ IDEGEN HAJÓK LEFOGLALÁSÁRA ÉS ELIDEGENÍTÉSÉRE

Washington, május 8.

A Német Távirati Iroda közli, hogy a kongresszus közfelkiáltással elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely felhatalmazza Rooseveltnél, hogy az amerikai kikötőkben lévő idegen hajókat lefoglalja, megvásárolja vagy más úton megszerezze és azokkal szabadon rendelkezék.

Jelenleg 83 idegen hajó van az amerikai kikötőkben, jórészt német és olasz.

Amerika döntés előtt

Newyork, május 8.

Politikai körökben élénk szóbeszéd tárgyat képezi Dorothy Thompson, az ismert közíró nő beszéde, amelyben bejelentette, hogy Rooseveltnél a legnagyobb elhatározások egyike előtt áll, melyet valaha is tennie kellett.

Washingtonban a vezető politikai körök nagyjelentőségű elnöki nyilatkozatot várnak. A Fehér Ház köreiben úgy tudják, hogy Rooseveltnél az amerikai szállítóhajók hadihajókkal leendő kísérete ügyében tesz majd nyilatkozatot.

ROOSEVELTET LAKÁSÁN ÁPOLJÁK

Róma, május 8.

Az olasz fővárosba ellentétes hírek érkeztek Rooseveltnél betegségével kapcsolatban. Míg egyes jelentések úgy tudják, hogy Rooseveltnél súlyos beteg és kórházba szállították, addig a Popolo di Roma úgy értesül, hogy Rooseveltnél kezelőorvosának jelentése szerint az elnök állapota javult és az éjszakát otthon töltötte. Rooseveltnél gyors morbántalmak vannak.

ROOSEVELT EGYETÉRT STIMSON KIJELENTÉSEIVEL

Zürich, május 8.

A svájci lapjelentések szerint Stimson amerikai hadügyminiszter azon beszéde, amelyben követelte, hogy az amerikai hajóhad haladéktalanul álljon az angol hadianyagszállítások védelmére, általános megdöbbenést keltett az amerikai nép körében. Első ízben történt meg, hogy

ilyen felelős állásban lévő személyiség követel olyan cselekedetet, ami feltétlenül háborúra vezetne a tengelyhatalmakkal.

Washingtonban úgy tudják, hogy Rooseveltnél elnök egyetért Stimson kijelentésével, mert — mint azt a Fehér Ház titkára is megerősítette —

Stimson beszéde előtt megbeszélést folytatott az elnökkel.

A svájci sajtó közli Stimson beszédének berlini visszhangját is. Eszerint

a német fővárosban megállapítják, hogy Stimson tulment minden eddigi amerikai ellenségeskedésen.

mindamelllett a beszédből Berlin nem von le politikai következtetéseket.

KNOX IS...

Washington, május 8.

Mint a Német Távirati Iroda jelenti, Knox amerikai tengerészetiügyi miniszter egy vacsorán Stimsonéhoz hasonló beszédet mondott és hangoztatta, hogy Amerikának nem szabad megengednie Németország győzelmét, mert az angol flotta elpusztulásával Amerika haditengerészete elveszíti mostani jelentőségét és német tulerővel találja magát szemben.

Olaszország és Németország megsegiti Irákot

Róma, május 8.
A Popolo d'Italia szerint semleges körökben olasz-német beavatkozást várnak Irák mellett és már találgatják, hogy errefelől milyen utat választanak majd a tengelyhatalmak.

NÉMET—ORSZ TÁNÁCSKOZÁSOK

Berlin, május 8.
Nagyjelentőségű gazdasági tanácskozások folynak a Német Birodalom és Szovjetország között. Sajtóköri körökben nem tartják kizártnak, hogy a tanácskozások eredményét rövidesen nyilvánosságra hozzák. A német-szovjet tanácskozások

hir szerint olyan gazdasági tényezőkre is kiterjednek, amelyek az első gazdasági egyezményben nem szerepeltek, így a két ország gazdasági együttműködése a jövőben még intenzívebbé válik.

MOLOTOV NEM TÁRGYAL AZ ANGOL NAGYKÖVETTEL

Berlin, május 8.
A berlini sajtó stockholmi jelentése szerint Molotov két alkalommal is elzárkózott az elől, hogy Sir Stafford Cripps moszkvai angol nagykövettel személyesen vitassa meg Anglia és Moszkva problémáit.

—OO—

Küszöbön áll Tobruk eleste

Az angolok megkezdték a menekülést

Róma, május 8.
A német és olasz tüzérség heves akciója szétszórta a Tobruk környékén gyülekező angol csapatokat. Az erődben folytatódnak a harcok.

Szolum vidékén az angol előőrsök elkerülték a német előőrsökkel való összefutást.

Kairói jelentés szerint a német és olasz csapatok erős nyomása miatt a tobruki angol helyőrség már nem bírja tartani magát. Ennek következtében az angolok a tenger felé kezdték a város kiürítését. A kiürítés nagy nehézségekbe ütközik, mert az olasz és német repülőgépek állandó támadásai veszélyeztetik a behajózást.

A görög királyt megfosztották trónjától

Colakoglu a nép nevében kormányoz

Athén, május 8.
Colakoglu tábornok, miniszterelnök megváltoztatta az ország nevét. A jövőben a »görög királyság« helyett »görög államának« nevezik az országot. A királyt megfosztották trónjától és Colakoglu a nép nevében hozza meg a törvényeket helyettesítő rendeleteket.

rög államának» nevezik az országot. A királyt megfosztották trónjától és Colakoglu a nép nevében hozza meg a törvényeket helyettesítő rendeleteket.

Görögország reméli, hogy szerephez jut az új Európában

Athén, május 8.
Colakoglu, új görög miniszterelnök beszédét mondott, amelyben éles szavakkal kikelte azon görög vezetők ellen, akik eladták Görögországot az angoloknak és ezzel pusztulásba döntötték a görög népet. Kijelentette, hogy Görögország hadbalépése érthetően és értelmetlen cselekedet volt és a bűnösöknek meg kell bűnhődniük. Törhetetlenül hisz Németország győzelmében és a Vezér nemes gondolkodásában, aki csodálójává a görög kultúrának. Hisz, hogy a szerencsétlenség után Athén és Berlin között szoros és termékeny együttműködés fejlődik ki Görögország javára. Ami az új európai elrendezést illeti, a miniszterelnök reméli, hogy Görögországnak is szerep jut ebben az elrendezésben.

Colakoglu nyilatkozatot adott a sajtónak, amelyben leszögezte, hogy mindazokat, akik felelősek a görög katasztrófáért,

továbbá, akik az állam kárára meggazdagodtak, vagy a nép vagyonával visszaéltek, felelősségre vonják. Egyelőre nem tudják milyen módon akarja az új kormány felelősségre vonni a régi politikusokat.

AZ ANGOLOK AFRIKÁBAN DOBJÁK HARCBA A GÖRÖGÖKET

Beirut, május 8.
Haifából érkező hírek szerint a Palesztinába menekült és néhány napot ott pihent görög csapatokat hajóra szállították. A görög csapatok Alexandriába mennek, onnan azonban Abessziniába szállítják őket tovább. A közepkeleti angol hadvezetőségnek az a terve, hogy a görög csapatokkal váltják fel az abessziniai végső küzdelem során az angol és délafrikai egységeket. Az Abessziniában küzdött brit csapatokat akarják harcban vetni Egyiptom és Libia határára.

Az angolok hadbalépésre akarják kényszeríteni Egyiptomot

Róma, május 8.
Az olasz sajtó értesülései szerint Wawel közepkeleti angol főparancsnok felhívást intézett az összes afrikai és ázsiai brit csapatokhoz, hogy támogassák Egyiptom megvédésében.

Az olasz lapok szerint Egyiptomban drámai tárgyalások folynak

Wawel és az egyiptomi kormány tagjai között. Az angol parancsnok arra szeretné rábírni Egyiptomot, hogy lépjen be a háborúba és azt állítja, hogy

Németország fenyegeti Egyiptom füg-

getlenségét és szabadságát. Hir szerint Egyiptom is visszautasítja az angol követeléseket és Anglia most már egyáltalán nem számíthat a Közelkelet támogatására.

AZ ANGOL ALSÓHÁZ AZÉRT SZAVAZOTT BIZALMAT CHURCHILLNEK, HOGY PALÁSTOLJA ANGLIA NEHÉZSÉGEIT

Róma, május 8.
Az angol alsóház kétnapi vita után 447 szavazattal 3 ellenében bizalmat szavazott Churchill kormányának. A Stefáni iroda

diplomáciai szerkesztője ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy

a megszavazott bizalom formális jellegű és nem érint lényegét.

A bizalom megszavazása ellentétben áll az alsóházban elhangzott bírálatokkal és

Churchillt csak diplomáciai és politikai okokból nem buktatták meg.

Churchill arra kérte az alsóházat, hogy a bizalmatlanság kinyilvánításával ne adjon fegyvert Anglia ellenségei kezébe és ne kockáztassa Anglia még megmaradt barátainak bizalmát. A Stefáni megjegyzi, hogy

Angliának mindössze egyetlen barátja van még: Amerika

Churchill minden áron igyekezett meggátolni, hogy az alsóház kinyilvánítsa bizalmatlanságát és — mint mondotta — ezzel szenzációval szolgáljon a külföldnek és megmutassa, hogy a kormánytámogató csoportok között a széthúzás lett urrál.

A NÉMET KÜLPOLITIKAI LEVELEZŐ EDEN BESZÉDÉRŐL

Berlin, május 8.
A német külpolitikai levelező hosszabb cikkben foglalkozik Eden angol külügyminiszter azon alsóházi beszédével, amelyben az a balkáni kudarcot és a közkeletű eseményeket igyekezett megmagyarázni.

Eden beszéde azt mutatja — írja a levelező — hogy

az iraki események rendkívül kínosan érintik a külügyminisztert. Röviddel ezelőtt heteket töltött a Földközi tenger keleti parvidékén és igyekezett babérokat szerezni a Közelkeleten.

Eden cinikusan olyan feltételekről beszélt amelyek alkalmasak volnának az angol-iraki ellenségeskedés megszüntetésére ez után pedig a két ország szövetségi viszonyának megtárgyalására. Irák nem ül fel ezeknek a jámbor ígéreteknek, mert tudja, hogy az arabok párszor már megszenvedtek azért mert hittek az angoloknak. A palesztinai arabok bizalmát azzal hálálta meg Anglia, hogy embertelen üldözésnek tette ki az arab szabadságharcosokat; és nem tartotta be vállalt kötelezettségeit.

Anglia az Irákkal kötött szerződést is szembeszökő módon szegte meg és azt akarta tenni Irákkal, amit Egyiptommal már korábban megtett: fokozatosan növelni az angol befolyást, leszerelni az iraki hadsereget azután pedig elvenni Irák szabadságát és függetlenségét.

A NÉMETEK VISSZAVERTÉK AZ ANGOL LÉGIERŐK TÁMADÁSÁT

Berlin, május 8.
Az angol légierők kötelékei csütörtökre virradóra megkísérelték a berepülést az északnémet területek fölé, a német légvédelem és vadászgépek azonban visszaverték a támadókat. Mindössze néhány angol gép jutott német terület fölé. A ledobott bombák két magánházat rombadöntöttek, néhányat pedig megrongáltak. Katonai kár nincs.

TÖRÖKORSZÁG VÉDELMI INTÉZKEDÉSEI

Zürich, május 8.
Zürichi lapok jelentései szerint Törökország a legutóbbi események következtében fenyegetve érzi magát a keleti szárnyon és ezért a kormány elrendelte, hogy a török-iraki határ mentén erődítéseket építsenek. Ezenkívül a Saadabadi egyezmény értelmében megbeszélések folynak Törökország, Irák, Irán és Afganisztán között.

ZAVARGÁSOK CHILÉBEN

Santiago de Chile, május 8.
A chilei kormány elrendelte, hogy a katonaság szállja meg a közforgalmi és ellátási műveket. A rendelkezésre az a körülmény adott okot, hogy az országban zavargások törtek ki és a kormány attól tart, hogy a munkaszavargások súlyos következményekkel járhatnak.

Sztalin lett a szovjet népbiztosok tanácsának elnöke

Molotov megtartotta a külügyi tárcát

Moszkva, május 8.

Molotovot, a Szovjetunio népbiztosi tanácsának elnökét felmentették állásától és az elnöki méltóságot Sztalinra ruházták. Molotov az elnök helyettese lett és megmarad a külügyi népbiztosság élén.

Sztalin ezalkalommal vállalt elsősíben nyilvános szerepet azzal, hogy elfoglalta az elnöki széket.

Berlin és Róma a moszkvai változásról

Berlin, május 8.

Berlinben nagy érdeklődést váltott ki az a hír, hogy a szovjet népbiztosok tanácsának elnökét, Molotovot leváltották és helyére Sztalin került.

A Wilhelmstrassen ezzel kapcsolatban hangsúlyozzák azt, amit a szovjet hivatalos jelentés a változás indokolásában kiemel s amely szerint a változás Molotov kívánságára történt. Molotov tehermentesíteni akarja magát az elnöki teendőkől, hogy minden idejét a külügyi tárca kérdéseinek szentelhesse.

Berlinben ehhez a moszkvai magyarázathoz sem hivatalos sem nemhivatalos helyen nem fűznek megjegyzést.

Róma, május 8.

Az olasz fővárosban nagy fontosságot tulajdonítanak annak a ténynek, hogy Sztalin lett a szovjet népbiztosok tanácsának elnöke, de ezt kimondottan a Szovjet belpolitikai kérdésének tekintik. Hangsúlyozzák, hogy Olaszország sohasem avatkozott más állam belügyeibe és most is tartózkodik minden megjegyzéstől.

A FINN-SVÉD TÁRGYALÁSOKAT A VILÁGHELYZET INDOKOLJA

Helsinki, május 8.

Günter svéd külügyminiszter (mint a Délvidék már jelentette) Helsinkiben tárgyalásokat folytat a finn külügyminiszterrel. A tárgyalások anyagáról mindeddig nem szivárgott ki semmi, Günter azonban sajtónyilatkozatában kiemelte, hogy a jelenlegi világhelyzet olyan, hogy a két ország közötti megbeszélés természetes és értetető.

MEGÉRKEZETT ÁLLOMÁSHELYÉRE AZ UJ BUKARESTI MAGYAR KÖVET

Bukarest, május 8.

Galántai Nagy László meghatalmazott miniszter, Magyarország új romániai követe megérkezett Bukarestbe, ahol a román külügyminiszter képviselője és a bukaresti magyar követség tagjai várták.

Németország nem fenyegeti Braziliát

Berlin, május 8.

Illetékes német helyen élesen visszautasítják Stimpson amerikai hadügyminiszter tegnapi rádióbeszédének azon kitételeit melyek szerint Németország fenyegeti Braziliát és a tengeri hadvezetésben jogtalanságokat követ el. Megállapítják, hogy Braziliát német részről nem fenyegeti semmi veszély.

az amerikai hadügyminiszter pedig ismételen bebizonyította, hogy nem ért a jogi kérdésekhez.

Ugylátszik, mondják Berlinben, hogy az amerikai hadügyminiszter ezalkalommal kimondottan csak háborus uszítói minőségben beszélt.

Irák, az olajország

A versaillesi békék nyomán létrejött iraki királyság sorsának alakulása mindenkör szorosan összefüggött a Mosszul körüli olajmezőknek sorsával. Az olajforrások tul-

nyomó része angol-amerikai nagytőkéé s elsőrendű fontosságukra jellemző, hogy ezeknek a kutaknak olajtermése fedezi a földközítengeri és közelkeleti angol flotta olajsükségletét.

Az iraki királyság a Tigris és Eufrates folyók mellékén, a régi görög Mezopotámia helyén van. 1919-ig az állam török terület volt. A világháború befejezése után 1930-ig Nagybritannia népszövetségi mandátumterülete. Az ország 1930-ban nyerte vissza függetlenségét, törvényhozásának két háza van, a szenátus és képviselőház. Területe 442.000 négyzetkilométer, lakossága három és fél millió, főleg arabok. Legfontosabb városai Bagdad, Mosszul, Kirkuk. Az ókorban öntözőművekkel termékeny vázarsolt ország most félsivatag. Csak a Bagdad-vasut esős vidékén és a folyók mentén van buza- és gyapottermesztés; jelentékeny szerepet játszik a datolyapálma termesztése.

Az állam jelentőségét főleg az a körülmény adja meg, hogy Mosszul körül hatalmas petróleumforrások vannak, ezek tőkéje

Az indiai függetlenségi liga felszólítja Ázsia népeit, hogy siessenek Irák segítségére

Tokió, május 8.

Az Indiai Függetlenségi Liga, amely Tokióban székel, határozatot hozott arról, hogy minden eszközzel megsegíti az angolokkal harcbanálló Irákot. A határozat felhívást intéz Ázsia valamennyi népéhez, hogy siessen Irák segítségére.

Török-iraki megbeszélések

Ankara, május 8.

Az iraki hadügyminiszter Ankarába érkezett, ahol megbeszéléseket folytat a török kormány tagjaival. Ugy tudják, hogy a megbeszélés a békeközvetítéssel áll összefüggésben, noha török részről kijelentették, hogy An-

kara közvetítése nagy nehézségekbe ütközik, miután Irák hallani sem akar addig a békéről, amíg az angol csapatok el nem hagyják az országot.

A hirt más oldalról még nem erősítik meg.

—oOo—

Törökország függetlensége és nemzeti érdekei megvédésére törekszik

Ankara, május 8.

Az Ulus című félhivatalos azt írja, hogy Törökország politikájának alapjait a függetlenség és a nemzeti érdekek megvédése képezi. Eddig is ez volt a török politika alapja

és a jövőben is ez lesz. Törökország reméli, hogy ezt lehetővé teszik számára.

Innönü köztársasági elnök visszatéri szemleutjáról.

—oOo—

A szlovének hodolótáviratot intéztek az olasz királyhoz és a Ducehoz

Ljubljana, május 7.

Százöt szlovén városi és községi tanácsos tisztelgő látogatást tett a szlovéniai olasz királyi biztoshál és a szlovén nép lojalitásáról biztosította a helytartót. Kijelentették, hogy a szlovén nép jól érzi magát az olasz védelem alatt. A királyi biztos válaszbeszédében hangsúlyozta, hogy Olaszország a lojalitást lojalitással viszonzja és

mindent elkövet a szlovén nép gazdasági helyzetének megjavítására. Kijelentette még, hogy

valamennyi városi és községi tanács a helyén marad.

A tanácsosok hodoló táviratot intéztek Viktor Emánuel császárhoz és királyhoz, valamint Mussolini miniszterelnökhöz.

Tiszta szobák, — Elsőrendű házikoszt — Kitűnő italok

ELEFÁNT

szálloda és étterem

ZOMBOR

Széchenyi-körut 21
Telefon 161

SZOLID ÁRAK!

angol kézben van. A petróleumot csatornák szállítják a földközítengeri kikötőkbe.

A csatornák kiindulópontja Kirkuk, innen a francia és angol csatornák Anahig közösen huzódnak. Anahnál a csatorna két részre oszlik. A francia vonal Szirián át Tripoliba, míg az angol vonal Haifába, Palesztinába vezet.

SZUEZ UJ VÉDELMI VONALA

Beirut, május 8.

Az egyiptomi brit katonai hatóságok új védelmi vonal építését kezdték meg. Az új védelmi vonal Szuez környékén épül és 200 kilométer hosszú.

Wacha János
1845 BUDAPEST
IV. Muzeumkörut 43.

HIREK

««OO»»

Japán is elismerte a katolikus egyházat
Rómából jelentik: Az 1939 évi vallásügyi törvény alapján a japán nevelésügyi miniszter most elismerte a katolikus egyház japáni intézményeit és a jogi személynek járó jogokat biztosította számára. Ezzel a római katolikus egyháznak Japánban elsőnek biztosították ezeket a jogokat a külföldi egyházi közösségek között. A japán katolikus egyház első feje Tatszuo Dai érsek lesz. Az elismerés kizárólag a japán katolikusok belső egyházi tevékenységére vonatkozik.

Muráti Lili és Vaszary János vasárnap tartják esküvőjüket
Budapestről jelentik: Muráti Lilinek vasárnap lesz az esküvője. A boldog vőlegény: Vaszary János, a kitűnő író és színpadi szerző. Az ifjú pár esküvője után párnapos nászutra utazik.

Több mint 30 év óta fennálló vezető keresztény cég

Aktuális versenynélküli tömegcikk

vezérképviselét a visszacsatolt Délvidék részére átadja — Csak szervezőképes, tökéletes pályázók küldjék be ajánlatukat. — „Jól jövedelmező állandó munkalehetőség” jellegre

Dr. LÁNG JÁNOS hird. iroda,
Budapest, IX. Ferenc krt. 39

Olasz- és szlovénnyelvű feliratok Szlovéniában. A megszállt szlovén területesen a közhivatalokban, magánirodáknak és üzletekben olasz és szlovénnyelvű feliratokat kell használni.

Magyar légoltalmi szakértők Belgrádban
Tíztagú rendőrségi küldöttség utazott Belgrádba Cséry Bálint főkapitányhelyettesnek. A budapesti légoltalmi főkerület parancsnokának vezetésével. A magyar légoltalmi vezetőket a délkeleti német hadsereg főparancsnoksága hívta meg Belgrádba és a szerb területekre, hogy megismerjék a légi támadások hatását és Magyarország légoltalmában hasznosítsák az ott szerzett tapasztalatokat. Ennek alapján tökéletesítik majd nálunk a légoltalmi berendezéseket, valamint a szükséges intézkedéseket. A magyar rendőrszolgálat csoportjának szerbiai látogatása előreláthatóan egy hétig tart.

Ujabb szovjet-expedíció indult a sarkvidékre. Moszkvából jelentik: A Szovjetunió a nyár kezdetén nagyszabású kutató expedíciót indít a sarkvidéki tengerekre. Kétézer hidrológiai és 300 tengeráramlási kutató-állomást létesítenek ezen a nyáron. Az első expedíciós hajók a napokban már el is hagyták Vladivosztok és Murmanszk kikötőjét.

Száztíz jugoszláv diplomata érkezett Barcelónába. Madridból jelentik: Olaszországból jövet 110 volt jugoszláv diplomata Barcelónába érkezett hogy innen Madridon át Lisszabonba folytassa útját. A diplomaták közt van Jugoszlávia volt római követe is. (MTI)

Anglia indiai hadiipara válságban
Rómából jelentik: A Popolo di Roma Sanghájól azt jelenti, hogy elsősorban az angol hadiipar sanyli meg az egyre fokozódó indiai nehézségeket. A gyárak legnagyobb része újra meg újra kénytelenek felfüggeszteni vagy teljesen megszüntetni üzemüket. Bombayben például minden hadiüzem bezárta kapuit és több mint 10.000 munkás vált kenyérelénné. Naphurban 25.000 a munkanélküliek száma.

Nincs humor az angolokban
Londonból jelentik: Az angol könyvkereskedők szövetségének legutóbb tartott ülésén többen is felpanaszolták, hogy a modern írókból teljesen kiveszett az igazi lelki felszabadulást jelentő humor.

Napoleon halálának 120 éves fordulója
Párizsból jelentik: Vasárnap ünnepelték Párizsban Napóleon halálának 120. évfordulóját. A kora reggeli óráktól kezdve rengeteg férfi, nő, gyermek zarándokolt el az Invalidusok templomába, ahol a francia császárnak és fiának hamvai nyugszanak, hogy koszorút tegyen Napóleon sírjára. Délután megjelent a sirmál Albufera hercege és vörös rózsakoszorút helyezett el. A Vendôme-téren is virágokat raktak a bronz emlék oszlopra. Itt főképpen a Párizsban élő korzikaiak jelentek meg.

Odera—Duna csatornát építenek. Mint Berlinből jelentik, a birodalmi hivatalos lapban a minisztertanácsnak rendelete jelent meg az Odera—Duna csatorna megépítésével kapcsolatban. A rendelet értelmében Németország ezt a csatornát a megfelelő eláradó csatornákkal és a vele kapcsolatos felszerelésekkel együtt saját költségére építi meg. A rendelet közli a szükséges telkek kisajátítására vonatkozó rendelkezéseket és a kártalanítási igények határait is. A rendelkezés vonatkozik a birodalomhoz csatolt keleti területekre. A cseh-morva protektorátusban a csatorna építését a protektorátusi kormány az ott érvényben lévő előírásoknak megfelelően hajtja végre.

Másfél évszázaddal ezelőtt született a távirás feltalálója. Százötven éve született az amerikai Massachusetts államban Morse Sámuel, a táviró feltalálója. A Morse-féle készülék és a Morse-írás mindmáig az alapelvei a nemzetközi táviróösszeköttetésnek. Mindmáig Morset tekintik a távirás atyjának.

A francia kormány megfosztotta Eve Curie-t és Henri Bernsteint az állampolgárságtól
Vichyből jelentik: Ujabb hivatalos listát tettek közzé azokról a francia polgárokról, akiknek állampolgársága megszűnt. A jegyzékben körülbelül 30 név szerepel, köztük Eve Curie vegyész és Henry Bernstein zsidó színpadiíró is. Bernstein éppúgy mint Curie, az Egyesült Államokban propagandahadjárata folytatott a Pétain-kormány ellen.

Hushiány Franciaországban
Vichyből jelentik: Franciaországot hushiány fenyegeti, mint azt Achard közlése alapján államtitkár kijelentette. Rendes körülmények között a franciák hushagyása évente egy millió nyolcszáz ezer tonna hús volt, most azonban csak nyolcszáz ezer tonna hús áll rendelkezésére.

Hirdetések felvétele az összes Budapesti és vidéki

napi és szaklapokra.

Láng János Dr.

okl. közgazda
v. egyetemi tanársegéd

hirdető vállalat

Budapest, IX. Ferenc körút 39
Telefon: 139-496, 139-389

Gondoskodnak a karélijai finnekről
Helsinki-ből jelentik: Az elcsatolt területekről áttelepült lakosságból 14.000 családot — körülbelül 40—45.000 embert — telepítenek le Finnországban rövidesen végleges lakóhelyükre a jelenlegi ideiglenes településükről. Az áttelepülési akció önkéntes jelentkezés alapján történik s azokat telepítik le, akik a belügyminisztériumhoz megfelelő kérvényt nyújtottak be. A végleges letelepülést már megfelelő lakóházak várják s a tavaszi-vetést már megkezdhetik parcelláikon.

Film készül a norvégiai hadjáratról.
Oslóból jelentik: Veit Harlan, az ismert német filmrendező Norvégiába érkezett, ahol filmet készít az egy évvel ezelőtt lefolyt norvégiai hadjáratról. Vele utazott felesége, Christina Söderbaum, az ismert filmsztár is.

Koestlin

Teasütemény

Keksz

Biscuit

Bonbon és

Cukorka

Gyártelep és Központ: Győr

Jeanne d'Arc-ünnep Franciaországban.
Párizsból jelentik: Május 11-én egész Franciaországban megünneplik Jeanne d'Arc emlékét.

Svédország Amerikába telepíti ki a zsidókat.
Stockholmból jelentik: A kormány elhatározta, hogy a mind nagyobb arányokat öltő zsidó beözönlés ellensúlyozására zsidó-kivándorlási irodát nyit meg és mindent elkövet, hogy a nyár folyamán nagy arányokban indulhasson meg a zsidó kivándorlás Amerika felé.

Bélyeggyűjteményeket régi levelezést magas áron vesznek.
Valasztékot hiánylista alapján küldök ujdonságokat is

Kemény bélyegkereskedése
Budapest, VII. Erzsébet krt. 17.

MENTŐ KÖRÜLMÉNY

— Vádlott, kíván-e valami mentő körülményt maga mellett felhozni?

— Remélem, nagyságos bíró ur, hogy a tekintetes törvényszék mentő körülménynek fogadja majd el az ügyvédem fiatalágát és tapasztalatlanságát!

— Ha én azt mondom fehér, a férjem azt mondja fekete, ha én azt mondom sár, a férjem azt mondja zöld és így tovább.

— Sajnálak, édesem! Hát ilyen összeférhetetlen a férjed?

— Miért lenne összeférhetetlen? Szívek.

Apróhirdetések

ÖSKERESZTÉNY fiatal zombori magyar kereskedő keres megvételre jól bevezetett elsőrendű üzletet bármely szakmában. Irásbeli ajánlatokat a kiadóra kérek e hirdetés számával. Közvetítők kizárva. a—1-f

Molnársegédet, jómunkást állandó munkára azonnali belépésre keresek. Csak személyesen tárgyalok. özv. Szalay Andrásné, Bácskertes. a—3

ÁLLAST KERES keresztény zombori magyar leány. Vállal bármily nőnek való jobb munkát szerény fizetésért. Érdeklődők sziveskedjenek írni a Délvidék címére B. J. jellegre. a—1

Jóházból való fiú tanoncnak, vagy kifizetőnek felvétetik. bajsai Vojnits Istvánné vegyeskereskedésében, Zombor, Hunyadi ucca 3. a—3

Ügyes, keresztény magyar

gyors és gépirónő alkalmazást nyerhet
Cím: a Délvidék kiadóhivatalában

Magányos népen Anglia felett

A Magyar Szárnyak című lap a következő érdekes riportot közli:

Egész délelőtt vártuk a startparancsot. Az idő nem volt ugyan valami rózsás, de hát bennünket az ilyesmi már nemigen zavar. Ettől eltekintve azonban a sűrű felhők sok tekintetben nagy előnyt jelentenek egy ilyen magányos vállalkozásnál.

Kora délután végre megjött a parancs. Néhány perc múlva már gépünk is indulásrakészen áll. Megbeszélésekkel, térképekkel nem sok időt pazarolunk. Mindannyian pontosan ismerjük már az utirányt, a térkép pedig valósággal agyunkba van vésvé. Egymásután szállunk a gépbe. Sima start után irányt veszünk és meglehetősen alacsonyan repülve vágunk neki célunknak.

Alattunk a jólismert francia táj suhan el, valami barátságosan, ködös szürkéségekbe borulva. Közvetlenül fejük fölött pedig sűrű fekete felhők lógnak. Egyik-másik olyan mélyen, hogy az ember azt hinné, beléjük ütközik. Itt-ott mintha valami kis fényesség törne át a vastag kárpiton. A nap kísérletezik fáradhatatlanul. Remélhetőleg ez alkalommal nem sikerül kibujnia a felhők mögül. Hiszen a parancs értelmében lehetőleg észrevétlenül és harc nélkül kell rajtaütünk az ellenségen. Fényes nap pal bizony nem könnyű dolog, felhők nélkül pedig egyszerűen lehetetlen!

Közben elérjük a francia patrokat. A vörös sziklák élesen ütnek el a piszkos, zavaros, zöld tengertől, amely jóval odébb megy csak át az Atlantióceán jellegzetes mély-zöld színébe. A hullámokat, amelyeken ficánkoló tajtékfodrok üzik örök játékukat, vad nyugati szél hajítja kérépkeletlen könnyörtelenséggel.

ELLENSÉGES VADÁSZ A LÁTHATÁRON

Magasabbra szállunk. Ideje. Most már minden pillanatban angol vadászokba ütközhetünk. Fegyvereink minden eshetőségre készenállanak. Valósággal kimereszttem szememet, úgy figyelem az alattunk elterülő vizet. Semmit sem látok. Szinte elhagyatottnak látszik a Csatorna. Egyetlen őrhajó, egyetlen gyorsnaszád sem mutatkozik.

»Vigyázat, balra mögöttünk vadászgépek!« — kapjuk a rádiós jelentését. Gépünk pedig máris magasabbra szökken és belefurja magát az első sűrű felhőgomolyagba. Az angol vadászgép egész bizonyosan alattunk húzott el. Ami a legfontosabb, többé nem is mutatkozott.

Zavartalanul repülünk tovább. Most már bizonyosan angol terület fölött vagyunk. Látni nem lehet semmit. Iránytűvel és órával igyekszünk célunkat elérni. Nem vagyunk túlságosan magasan.

Az időjárás mind komiszabb lesz. Kibujni a felhők közül? — annak nincs sok értelme. Így kell a célt megközelíteni. Kicsé lejjebb szállunk. Még mindig nem látni semmit sem. Már mélyen angol terület fölött kell lennünk! Vajjon hallanak-e bennünket, vagy talán meg is láttak valahol? Ez jár mindnyájunk fejében. De most már ez sem fontos!

SZINTE KIHALT A TÁJ...

Nagy elővigyázatosan még lejjebb ereszkedünk. Az alattunk terpeszkedő felhőréteg mind vékonyabb lesz. Körülöttünk minden fekete, alulról pedig lassan világosodni kezd. Egyszerre csak megpillantjuk alattunk az angol földet. Hatalmas rétség és egy félig-meddig kiirtott erdő. Jobbkézfelől széles országut szeli át a tájat. Most pontosan fölöttre repülünk. Alattunk három teherautó robog örült iramban. Ugylátszik nagyon meglepte őket váratlan megjelenésünk. Nem csoda, hiszen ez esetben valószínűleg az égből pottyantunk alá...»

Közel kell már lennünk célunkhoz. A rendkívül alacsonyan lógó felhők nagy-

mértékben megnehezítik a tájékozódást. Még lejjebb bukunk. Kicsiny helységek fölött repülünk el, aztán mögöttünk látunk hatalmas parktól övezett angol urúlakot. Most olyan alacsonyan repülünk, hogy alattunk mindent pontosan kivehetünk. Balra tőlünk kis mezeiuton jellegzetes angol cigányszekerek baktatnak. A bennülők nagy megrökönyödéssel bámulnak fel ránk. Kissé távolabb, a főuton, kétlovas fogat. Ahogy fölérünk, a lovak örült vágatásba kezdenek! Vajjon a kocsis vagy a lovai ijedtek-e meg? Ezekről eltekintve köröskörül minden csendes. Szinte kihaltak tetszik a vidék.

»Vigyázat, előttünk vasutvonal!« — adja a jelentést megfigyelőnk. A sineken vég nélküli hosszú csapatszálító vonat pöfög. Máris nyakán vagyunk. Egyik dobot a másik után eresztjük bele. Pillanatok alatt történik mindez. Mire felocsudnak a meglepetésből, már ott sem vagyunk... Léghárító állást pillantok meg előttünk, kissé jobbra körülötte minden, csendes. Egyetlen élő ember sem mozdul! Ezek sem számítottak rá, hogy ebben az időben szerencsésük lesz hozzánk. Eszük ágába sincs, hogy tüzeljenek ránk. Minden eshetőségre számítva azonban, ezeket is megoldozzuk gépfegyvereinkkel. Rövid, de annál vadabb tüzzel árasztjuk el az állásokat. Csak úgy porzik körülötte minden...

CÉLNAL...

Most már egész közel járunk célunkhoz, az X-i repülőterhez. Kis falu tűnik föl alattunk. A falu határában gyakorlatozó katonák. Ugyanaz a kép. Itt is váratlanul érkezünk. Ki merre tud menekül gépfegyvereink tüze elől.

A következő pillanatban, mint a villám csapunk le az X-i repülőterre. A rajtaütés tökéletesen sikerült! Váratlanul érkezünk. A bevezetést gépfegyvereink vad tüze szolgálatja. Az egész teret tűz alatt tartják.

»Bombákat kioldásra készen tartani!« Mindannyian valósággal lázban égünk! Egész sor hatalmas csarnok — talán hat vagy hét — fekszik alattunk. Kissé odébb öt gép szorosan egymásmellett.

Most kioldjuk bombáinkat... az első a legszélső csarnokot találja telibe. A többiek a repülőgépek közé zuhannak! Az egymást követő robbanások zaja egybeolvad. Nem hallani egyebet, csak azt a fülsiketítő recsegést, melynek nyomában óriási tűzszlop kuszik a magasba. Lomhán, mint valami gigászi tűzijáték... Ott, ahol az előbb a gépek állottak egymás mellett szép sorjában, most csak sűrű, fekete füstöt látni. A feketeségből itt-ott már előtört egy-egy türelmetlen piros lángnyelv! Égne a gépek!

Nincsen sok időnk a szemlélődésre. Bu csúzól megegyeszer tűz alá vesszük a repülőteret és egy utunkban akadó léghárító ütegalást. Mire az első sortüzet utánunk küldik, már ismét a sűrű esőfelhők között vagyunk, viszonylagos biztonságban.

Rádiósnak már adja is a jelentést: »Parancsot végrehajtottuk.« Ismét lejjebb szállunk. Alattunk hatalmas erdők, majd jellegzetes angol rétek következnek. Később egy elég széles folyó fölött repülünk. A folyón hatalmas dereglye uszik. Egy ember csáklával hajtja előre. Ezt is elhagyjuk.

HAZAFELÉ

»Előttünk megint egy repülőter«, halom megfigyelőnk jelentését. A repülőteren egész sereg Wellington bombázógép hangzik tovább a jelentés. Az ördögbe is nekünk egyetlen bombánk sincs már! A repülőteret környező erdő szélén magányos gép áll. Nyomban tűz alá veszem. Egy hevedert gondolkodás nélkül beleengedek. Itt sem számítottak ma ránk. A léghárító ütegek egyetlen lövést sem tesznek. Váratlan feltűnésünk okozta meglepetést kihasz-

FEGYVER, PUSKAMŰVES, LŐSZER, SPORT

Gubek

1871

Bpest Muzeumkt 29 T. 185-707

náljuk és merész kanyarral máris kereket oldunk. A következő pillanatban pedig majdnem meredeken vágjuk magunkat a nyúlós, szürkésfehér felhőkbe.

Mire ismét kidugjuk orrunkat a mind jobban megritkult felhőkárpit mögül, már otthon is vagyunk! A kitisztult nyugati égbolton alábukó, égő nap sugarai éppen most simogatják meg megegyeszer a francia part rőt szikláit...

(Dr. Sz. L.)

Vidám sorok

Mesék a népről

Igaza van!

Vikár Béla, amikor még a havasokat járta, hogy fonográf felgyűjtse a népkajkáról az akkor még élő dalkincset, egyben egy öreg hegyi pásztorral találkozott.

— Kend milyen idős? — kérdezte a pásztortól.

— Azt bizony nem tudám!

— Hogyan, hát kend nem tudná az évei számát?

— Nem bizony, uram. Én mindenkor pontosan leszámolom, hogy mennyi a juhom, meg azt is, hogy mennyi a pénzem. A juhot meg a pénz ugyanis ellophatják tőlem. De az éveimet ugyan senki sem kívánja meg tőlem, így hát azokat nem is kell számon tartanom.

Félreértés

Az egyik körvasut építésekor a vezetőmérnök összehívta a falu lakosságát a község házára, hogy megmutassa nekik a leendő vasutvonal utirányát. A terepviszonyok itt úgy alakultak, hogy a vonal éppen az egyik ház közepén kellett keresztülvezessen.

— Látja, jó asszony — mondja a mérnök, — itt, sajnos, nem tudjuk a vonalat másképpen vezetni, mint a maguk portáján át.

— Hát osztég, hogy képzeli azt az inzsellér ur — kérdi az asszony nagy dühösen, — hogy én vagy az uram minden éjjel istrázsáljuk azt a masinát, s mindannyiszor kinyissuk meg becsukjuk a portánkat, valahányszor a vonatnak tetszik majd nálunk áthajtani?!

Nevelési elv

A szegedi Kass-szálloda — mesélte Tömörkény István, — egy izben, vásár napján becsöppent egy tanyai gazda. A kávéházba nyomakodott befelé s a főúttól egy pohár szilvóriumot kért. Felhajtja a kicsinyke stampedlit, nagy illendőséggel megkérdi az árát s ki is fizeti egy mukkszó nélkül.

Csak, amikor kifizette az italt, a főúr nagy csodálkozására felveszi a tálcáról a kicsinyke kis poharat s magával viszi. Aztán amikor odaér a kávéházajtó küszöbére, leteszi a földre s azzal nagyot rug bele, úgy, hogy a pohárka nagyot villódzva és csöröm pölve vagy husz méterrel odébb ezer diridarabra törve ér földet. S most aztán megszólal a gazda:

— Ha valaki még csak olyan kicsikére nőtt, mint ez itt, la, akkor ne járják kávéházba!

Babonák között a bölcsőtől a sirig

Irta Muhi János

A falu és elszórt tanyacsoportok népe, a nép, karikabacsodálkozott szemű nagy gyerek volt és marad. Lépten-nyomon olyan jelenségekkel találkozik, amelyekre nem talál magyarázatot és amelyekre titokfűrésző lelkét új nagy problémák megoldása elé állítja. A természet erőinek csodás megnyilatkozásai, az ég és föld ezernyi rejtélye, a körülöttünk és bennünk történő megmagyarázhatatlan jelenségek, az élet keletkezésének, fennmaradásának és megszűnésének csodája, az egészség és betegség kifürkészhetetlensége, mindmennyi nagy kérdőjel a néplélek számára. Miután egyéb magyarázatot nem talál a maga módja szerint szellemek és egyéb földöntúli lények ténykedésével hozza összefüggésbe az érthetetlen dolgokat. Babonás lesz.

A néplélek kételyeit legjobban a babona világába tartozó magyarázatok elégitik ki, ezekkel teszi érthetővé a megfoghatatlan és felfoghatatlan jelenségeket. A babonák és babonás hiedelmek emiatt a néplélek felfogásának legjellemzőbb megnyilatkozásai. Bennük van a nép egész multja és jelleme. Régi vallásrendszerek, hiedelmek, felfogások maradványait őrzi a nép. Némelyeket eredeti évezredek formájában, másokat azonban megváltoztatva. Némely régi hiedelmet, amelynek eredete még a pogány korban keresendő összeszűr jelen vallása tanításával és ebből új babonát alkot. A legtöbb babonában felismerhetők régletűnt koroknak érzelmi, értelmi és cselekvési mozzanatait, a néplélek mélységének és kiismerhetetlenségének visszatükröződése.

A babonák, amelyek a természetfölötti világrenddel kapcsolatos tévhit sorozatos megnyilatkozásai elkísérik a népet a bölcsőtől a sirig. Minden nép babonás bizonyos fokig, így a magyar is. Vannak babonák, amelyek közösek, megtalálhatók minden égtájon és szélességi fok alatt, azonosak a legtöbb népnél. Vannak azonban babonák, amelyek egyes nemzetek, vagy egyes tájak: kisebb nagyobb földrajzi egységek lelkületét vetítik vissza. Bácskában, főleg a zokon a helyeken ahol többnyelvű és valású nép él együtt különösen sok a babona. Az ittlakó nép különböző vidékekről származik, mindegyik magával hozta saját vidéke babonáit melyekhez még a velelakó más vidékekről származók babonáit is átvette. Így alakult ki Bácska gazdag babonavilága. Miután szerény eszközeimmel nem gyűjthettem össze minden babonát valamennyi változatában, csak azokat ismergettem, amelyek leginkább jellemzőek.

A bácskai embert a babona már születése előtt várja. Az áldott állapotban lévő asszonyt különös bánásmódban részesítik mert a még megsem született gyermekre is a veszélyek egész sora leselkedik. Az áldott állapotban lévő nőnek nem szabad csunya férfit néznie, mert ha megcsodálja csunya lesz a gyermeke. Ezzel szemben, miem könnyebb, minthogy szép gyermeket hozzon a világra az anya. Egyszerűen kitartóan kell néznie valakit, aki nagyon szép és olyan lesz a gyermeke. A várandós asszonynak nem szabad sok vizet innia, mert a gyermeke »vizfejű» lesz. Az adai és moholi tanyavilágban elterjedt babonás hiedelem szerint azért nem szabad sok vizet innia a várandós asszonynak, mert a gyermeke iszákos lesz. Áldott állapotban lévő menyecskének nagyon kell vigyáznia arra, hogy szőrös állatot meg ne simogasson, mert ez esetben gyermeke arcán, vagy testén rut szőrös folt keletkezik. Az anyajegy keletkezését azzal magyarázza a babonás felfogás, hogy az anya valamitől megijedt és testéhez kapott. A terhes nőnek minden kívánságát teljesíteni kell, mert ennek megtagadása súlyosan kihat a gyermekekre is.

Az új élet keletkezésének megfoghatatlan misztikuma ezerféle babonás ténykedésre kényszeríti a népet, különösen a szülés idején. Ha nehéz a szülés, valamennyi ajtót és ablakot, minden fiókot ki kell nyitni, hogy az anya könnyebben világra hozhassa gyermekét. Az ajtó elé seprőt kell tenni, az ajtóba pedig kést kell szelni, hogy a rossz szellem, amely a szülést nehezíti, ne léphesse át a ház küszöbét.

A csecsemőt, mint a család és a nemzet reménységét külön gonddal őrzi a nép, mert a csöppséget rengeteg veszély fenyegeti. Abban a pillanatban, amikor megszületett a babonák egész sorát kell segítségül hívni, hogy megmenthessük a »gonosztól» (betegséget, szerencsétlenséget és minden más rosszat hozó szellem). A megszületett gyermek fürdővizébe pihét kell dobni hogy élete könnyű legyen, pénzt, hogy gazdag legyen, tejet, hogy jól tudjon aludni és szép bőre legyen. Amíg a keresztelés meg nem történt, a csecsemő pólyájára rózsafüzet kell kötni, a fejénél pedig állandóan Gyertyaszentelő Boldogasszony napján megszentelt gyertyának kell égni, nehogy a rossz szellemek kicseréljék a »kis pogánykát». A rossz szellemek a világosságról elriadnak. Keresztelés után a gyermeket egyes nesen haza kell vinni a templomból. Ha a keresztanya valahová betér vele, vagy meg áll, úgy ha fiú kocsmázó, »csavargó», ha pedig leány, akkor »szomszédoló», pletykás lesz a gyerek. A szemveréstől ugyan csak a születés pillanatától kezdve kell óvni a gyermeket. Ha valaki, akinek a szeme »árt» nagyon megnézi a gyermeket és azután a földre néz, a csöppséget nehéz megmenteni a haláltól. A szemverés ellen leghatásosabb védekezésként a gyerek csuklójára szines rongyokat, vagyonosabbaknál szines gyöngyöket kötnek. Ha a gyermeknek valami baja van, ha sir, minden esetben szemverést gyanítanak. Elhívják a falu bölcsét, a Panna, vagy a Kata nénit, aki rendszerint boszorkánykinézésű vénasszony és aki miután gondosan átvizsgálta a csöppséget, nagy szakértelemmel kimondja a csalhatatlan diagnózist: Még van veres számme. Ezt úgy állapította meg, hogy a gyermek kezét keresztbe fogta és feje fe-

lett egy tányérba vizet mért. Ez a »mérés». Az így kimért vizet valami titokzatos mormolás kíséretében rá kell önteni a sarokvasra. Ebből a műveletből kétségtelenül megállapítható a szemverés. Miután a szemverés ily módon megállapítást nyert, meg kell keresni azt, aki a szemverést okozta. Ez úgy történik, hogy ólmot melegítenek és ezt hirtelen a már előbb említett »mérővizbe» öntik a gyermek feje felett. Az ólom a hideg vízben természetesen kihűl és bizony alakot ölt. Most megkeresik a család ismerősei között azt, aki szerintük az ólom figurára legjobban hasonlít. Ez volt a tettes. Azonnal elhívják s ez a kimért vízzel megmosdítja a gyermeket egy kanállal megittat vele, majd alsóruhájának visszájával megtörli a megmosdatott gyermeket. Ha mindez kellő figyelemmel végezték, a gyógyulás kétségtelen. Legjobban annak a szeméért akinek a szemöldöke összeér. Ilyennek nem is mutatják meg a gyermeket, ha azonban mégis meglátta, a mosdatási műveletet azonnal elvégeztetik vele. Védekezésül ajánlatos még a gyermeket enyhén mőköpdösni és azt mondani rá: csunya.

Gyakori eset, — különösen rosszultáplált csecsemőknél — hogy a kisgyermek rángógörccsöt kap, népiesen »Beléüt a frász». Ezt a betegséget is egészen egyéni módszerrel gyógyítja a nép. Le kell venni egy ablakszárnyat, azt szentelt vízzel megszentelni és az ablaküvegen keresztül kint tartóan nézni a gyermeket, mintha hipnotizálnánk. A műveletet titokzatos ima mormolásával teszik hatásosabbá. Köhögő gyermek orvoslására éjfélkor az utkereszt zódésról lopott port szórnak a teába, más hol a fürdővizbe. Hasmenés ellen legajánlatosabb terhes kocsiról maroknyi szalmát lopni és ennek kifőzött levét megitatni a gyermekkel, vagy pedig a fürdővizbe önteni. Ha a köcsis észrevette a lopást hatástalanná válik az egész művelet.

Nemcsak a gyermek életének legnagyobb átka megromtója a betegség, hanem a felnőtteknél is. Ezért egész sor babonával kísérli meg a nép a védekezést a betegség ellen. (Szomorú, hogy 23 éves kisebbségi életünk szervezetenlenség folytán még nagyobb tanyacsoportok és kisebb faluk is orvos nélkül vannak, vagy ahol van is orvos, a legelesettebb, legszegényebb népréteg nem bírja zsebbel és így egyetlen orvosossága még sokáig a babona marad.)

(Folytatom)

Gyémántláz Délamerikában

A Para állambeli Rió Tocantins folyó partjain ismeretlen kis falu foglalkozott gumi és paramogyoró gyűjtésével. Nemrég a békés község egyik lakosa hatalmas gyémántot talált. Megindult a keresés, egyre több és több nyersgyémántot találtak s mint azt a »Journal De Brasil» nevű dél-amerikai ujság jelenti, szinte napok alatt ezren és ezren gyűltek össze, hogy a kimeríthetetlennek ígérkező gyémántmezőn kutassanak. A »gyémántláz» olyan mértékben lett urrá az embereken, hogy a sűrű rétegekben előbukkanó aranyat, amely szín-

tén hatalmas vagyont jelentene, egyszerűen félredobták, mert hátráltatja a gyémántkeresést. Leleményes ékszerészek özönlöttek el a Rio Tocantist apró bárkáikkal hogy a nyers kőveket helyben és titokban összevásárolva, törvényes adózás nélkül csempésszék át a braziliai határon. A gyémántbányászatot egyelőre csak a folyó egyik oldalán üzik, mert a tulsó oldalon vérszomjas indián törzs lakik s az odavezényelt karhatalom még a gyémántbányák körében sem tud rendet tartani, nemhogy a tulsó oldal biztonságát megőrizné.

VALAHOL EURÓPÁBAN...

Közgazdaság

1386 hitelszövetkezet működik az országban

A földbérlő és földmunk ásszövetkezetek is szép fejlődést mutatnak

Az ország hiteléletének, elsősorban a falusi és mezőgazdasági hitelezésnek egyre erősödő szervezete az OKH kötelékében működő hitelszövetkezeti hálózat. Az elmúlt évben is jelentősen fejlődött ez a fontos intézmény. A szövetkezetek száma 1322-ről 1386-ra emelkedett, közülük 1361 a községi, 20 a járási és 5 a körzeti hitelszövetkezet. Ezek taglétszáma 60 ezer taggal 665 ezerre gyarapodott, tehát a családtagok átlagos számát figyelembevéve, körülbelül 3 millió lélek tartozik táborukba. Üzletész-tökéjük 44 millióra, tartalékaik 16,5 millióra, betétállományuk Trianon óta rekordmennyiséssel 94 millióra, kihelyezéseik összege pedig 309 millióra növekedett. Saját tőkéjük tehát, amely kizárólag társadalmi jegyzésből a szövetkezeti önszegély alapján gyűlt össze, meghaladja a 60 millió pengőt. A gazdasági nehézségek ellenére igen figyelemreméltó ez a fejlődés. Jellemző a falusi nép bizalmára, hogy a betétállomány is 17 millió pengővel nőtt.

Az OKH kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek nemcsak hitelnyújtással foglalkoznak. Több közülük földet is bérel. 1940 végén 80 földbérlő hitelszövetkezet keretében 110 szövetkezeti földbérlő működött 54 ezer kat. hold földön körülbelül 13 ezer bérlő családdal. A terményértékesítésbe is bekapcsolódtak a hitelszövetkezetek, mint a Futura bizományosai. Közel 100 hitelszövetkezet foglalkozik gabonagyűjtéssel s ezek az elmúlt gazdasági évben 1,385.000 mázsa terményt forgalmaztak 27,5 millió pengő értékben. Ezenkívül 14 földmunkásszövetkezet tartozik az OKH kötelékébe, ezek tagjainak száma 3400 család.

A tagszövetkezetek fejlődésével azonos ütemű erősödés tapasztalható a központnál is. Az OKH üzletész-tökéje 22 millió, tartaléka körülbelül 5 millió pengő. A saját tőkénél kizárólag társadalmi forrásból származóan több mint félmillió pengő a szaporulat. Az állami érdekltség változatlanul 8 millió, tehát a tagszövetkezetek tőkéit is számításba véve, 87 millió pengő esik a szövetkezeti tőkére, ami azt igazolja, hogy a mozgalom saját erejére támaszkodva, az önszegély alapján fejlődik.

Igen jelentős az emelkedés a folyószámlákra elhelyezett összegeknél, valamint a ta karék és folyószámla betétállományánál. Az előbbi 127 millióra, az utóbbi közel 50 millióra nőtt. A köteleki szövetkezetek részére nyújtott központi váltóhitel 166 milliót ért el, a tenyészállatkölcsonők összege körülbelül 2,4 millió, az 1940. évi mezőgazdasági termelési hitel 1,4 millió, a dohánykölcsonők összege pedig közel 600 ezer pengő. A mutatózó tiszta felesleg az év végén 524 ezer pengő. Az OKH és tagszövetkezetei a múlt évben is jelentős összeget áldoztak művelődési, jótékonyági és szociális célokra, emellett a bankszerű fedezettel nem rendelkező falusi kisemberek részére a „kishitel akció” keretében szociális kölcsönöket nyújtanak és ezek összege 5 millióra emelkedett. Az elmúlt év jelentős előrehaladást hozott a mezőgazdaság hitelügyeinek kielégítésében. Ebben az évben már 20 millió pengős keret vár az OKH-nál, hogy azt a gazdaközönség az agrártermelés fokozására fordítsa.

««00»»

Palántanevelés szabadföldi ágyásokban

A nyári és késői zöldségfélék palántáit szabadföldi ágyásokba vetjük május hó elején és ott neveljük a kiültetésig. A szabadföldi palántaágyak olyan helyet választunk, ahol közel van az öntözővizünk és a talaj jó termőerőben van, de nem frissen trágyázott. Homokos természetű jó földet a vetés simán megy. Agyagon és kötöttebb földön viszont jobb, zömökebb, keményebb palánták nevelhetők, de az ágyás előkészítése több munkát is igényel. Csak egészen finomra megdolgozott talajba szabad vetni. Ha földünk még nem elég porhanyó felületű, úgy a színét tőzegkorpával vagy érett lombfölddel javítjuk meg és ezzel is takarjuk be a magot vetés után. Arra

olcsó megbízható **M A G** viszonteladónak, fogyasztónak
Kazár Mag, Budapest, IV.
Váci utca 84

figyeljünk, hogy a földkeverékek savmentesek legyenek, mert humuszsavak a csírázást gátolják. Óreg, rostált salak is lazítja kissé a földet és megszünteti annak repedezését, rögsödését. A vetés mindenkor ritka legyen, s ha véletlenül egyes foltokban sűrűbben keltek palántáink a kelleténél, igyekezzünk idejében ritkítani őket, mielőtt a

sziklevelek kifejlődtek. Különbösen sohasem lesz jó zömök palántánk. A talajt állandóan nedvesen kell tartani, de nem sárosan. A vetést forró, száraz időben árnyékolni kell, de mielőtt kicsirázott, teljes napfénynek tesszük ki. Szabadföldi ágyásokban a palántákat nem szokás áttűzdelni, de ha valaki ezt a fáradságot is rászánja, rosszat nem tesz vele. Így jobb gyökerű, egyenletesebb palántaanyaghoz jut majd. A nyári kiültetéseknel ez igen fontos dolog. Nyári, meleg időben már jóval nehezebben erednek meg a kiültetett növények, mint tavasszal, — fontos tehát, hogy jógyökerű, zömök palántáink legyenek.

A palántázás sikere nagyban függ az időjárástól. A megtépett gyökerű, átültetett palánta válságban van. Hiába az iszapoló öntözés, gondos ültetés, ha a nap mint égő fáklya tűz le rá. A gyökerek hirtelenében nem képesek nedvességet felvenni, mert ha volna is miből, a tenyészpukok megsérültek, egy részük eltöredezett s rossz ültetés mellett a durva rögök között a levegőben lógnak. S a napfény folyton csak ontja a fonyasztó, párologásra készítő sugarakat. Az óvatos gazda ilyenkor egy marék szénát vagy szalmát dob palántáira, hogy a tikkasztó meleg ellen megvédje azokat. De ez sem segít sokat, mert a levegő is meleg és a talaj színe is átforrósodott. Ezért mondják,

hogy palántázásra legjobb kivárni (ha tehetjük) a boros vagy esős időt. Ilyenkor aztán lassunk hozzá és két kezünkben égjen a munka, használjunk ki minden percet és minden rendelkezésre álló munkaerőt. Ha a szép idő tartós, palántázunk késő délután. A hűvös éjszaka alatt növényeink egy kis üdüléshez jutnak, s ha amellet le is árnyékoljuk őket, biztosabban megmaradnak, mint különben. Kerüljük palántázásnál a szeles időt is, mert ez is fokozza a párologtatást.

Még a legkisebb kertben is nagyon fontos, hogy a kerti hulladék ne vesszen el, hanem trágya és talajjavító anyag formájában visszakerüljön a földre. A komposzt tárolása és érlelése azonban a helyszükében lévő kiskertekben tulsok területet foglal el. Most a gyakorlatias németek feltaláltak egy olyan komposzt-silót, mely minimális területen elég jelentékeny mennyiségű komposzt tárolását és érlelését teszi lehetővé. Készíthető gerendából és deszkadarabokból, de betonoszlopokból és betonedzskákából is. A legkisebb méretű siló is 4 köbméter anyag tárolását teszi lehetővé és mindössze 4 négyzetméternyi helyet igényel. Négy darab 5 méteres magas oszlopra van szükségünk, melyeken 2 cm mély és ugyanilyen széles hosszirányban futó bevágásokat készítünk két-két szomszédos oldalon. Az oszlopokat a négyzet négy sarkára állítjuk fel, úgy, hogy a bevágások mindenütt szembe kerüljenek egymással. A bevágásokba felülről megfelelő hosszúságú deszkadarabokat csusztatunk és ebbe a tetszőlegesen megnagyobítható ládába töltjük a nyers hulladékot. Ha jól megtáposzuk, ami a komposztunk is éppen olyan előnyös, mint a trágyának, úgy igen jelentékeny mennyiségű növényi hulladékot tudunk benne tárolni. Amint a láda tartalma nő, úgy szaporítjuk az oldaldesz-kák számát, közbe-közbe megöntözzük, sőt trágyalével is locsolhatjuk. Alul a komposzt lassan előbb kezd érni és a deszkák felemelése után (csak egy oldalon!) alulról megkezdhető a kitermelése is. Így folytonosan lesz anyagunk talajjavításra és hulladékainkat a lehető legjobb módon és legkisebb helyen tárolhatjuk. Sokkal jobb, ha betonedzskákat készítenek, mert így örökös használati tárgyhoz jutunk. A kormot, tiszta fahamut, baromfi- és galambtrágyát is mind szórjuk ide, mert ezzel a komposzt értékét nagymértékben fokozhatjuk.

Vendéglői, kávéházi berendezések, sörapparátusok, székek, asztalok, jégszekrények, használtak és újak, minden mennyiségben, nagyon olcsón

ROSENFELD, Népszínház u. 31

Védekezés a kukoricamolyellen

Az elmúlt esztendőben országsszerte nagy károkat okozott a kukoricamoly hernyója, különösen a fejlődés kezdetén lévő csövek elpusztításával. A hernyó a tejesedő szemeket is megfurkálja és ennek nyomán penészedés jelentkezik, a kukorica számára pedig a furkálások miatt nagyobb szélben megtörhetik. A védekezés az 1926-ban hozott földmívelésügyi rendelet értelmében országosan kötelező. A kukorica és a cirok szárát — mert a moly az utóbbit is megtámadja — a föld színéig kell levágni, mivel a hernyó visszamaradhat a csonkokban. A gazda tehát, aki a múlt ősszel magasabbra vágta le a szárát, a szármaradványokat legkésőbb május 15-ig kötelező összegyűjteni és elégetni. Ugyanaddig az időpontig a kukoricaszárát, a megszártva eltett csalamádét és a cirokszárát is fel kell használni, hogy a hernyó mielőtt pillévé átalakulna, elpusztuljon. Aki kukorica vagy cirokszárát nyárra tüzelőnek el akar tenni, az május 15-én tul csak elvermelve tarthatja készletét három arasznyi vastag földréteggel takarva. Kerítésnek, csószkunyhónak készítésére vagy tetőfedésre csak egy évnél idősebb kukorica, vagy cirokszárát lehet használni.

Tizenegy millió pengő az Alföld öntözésére

Az Országos Öntözésügyi Hivatal az idén több mint 11 millió pengőt fordít az Alföldön öntözési munkálatokra. Ennek a hatalmas összegnek jelentékeny részét a tiszai vízellépcső és a tiszai főcsatorna emészt fel, mintegy 4,2 millió pengő összegben. A tiszafüredi öntözőrendszerben belvízrendezésre, a tiszaluci öntözőtelep létesítésére és mellécsatornák építésére 3,5 millió pengőt szántak. A körösföldi munkák is egymillió pengő körül mozognak.

Az Öntözési Hivatal jelentéséből kitűnik, hogy a Hajduszentpéter és Tiszalök közötti főcsatorna szakaszának kiépítése után ez a csatorna már használható lesz, mielőtt

még a Hajduszentpéter és Berekfürdő közötti csatornaszakasz kiépülne. Ennek a csatornarendszernek a kiépítésével Hajduszentpéter viziúthoz jut, amelynek jelentősége a Berekfürdő hajózhatóságával növekedni fog.

Az Országos Öntözésügyi Hivatal évről évre nagy területeket kapcsol be az intenzív öntözési gazdálkodásba. Az öntözőművek építésével egyidejűleg kísérleti mintatelepeket tart fenn, mint gazdaságokat szervez, hogy útmutatást adjon a gazdáknak a víz helyes felhasználására és a legjobban értékesítő növények termesztésére — írja a Magyar Élet Pártértesítője.

Hogyan él Belgrád?

Az Esti Ujságból vesszük át az alábbi érdekes riportot:

Belgrád, május hó

Talán leghelyesebb, ha gondolatban megmarkoljuk olvasónk kezét, végigvezetjük a magábaroskadt jugoszláv főváros utcáin s pluhárpistáson elmondjuk az eseményeket. A belgrádi Szávahidat a szerbek felrobbantották. Egyik része, mint valami óriás szétroncsolt ujj: az égre mutat. Balról a partnál elsüllyedt hajók kéményei, széllelt hajtóestek hímáloznak a zavaros hullámokban. Jobbról napbarnított jókedvű magyar honvédek a ponton-hid körül sürgölődnek. Zimontól a hidfőig több kilométeres autó s szedett-vedett motyókkal megpakolt kocsiaraván vár átkelésre a beton uton. A hiddal szemben a tervezett belgrádi vásár frissen épült pavillonjai gubbasztanak, Belgrád úgy néz erre a részre, mint Buda a pesti Dunaparton.

sabb és legszebb épülete. Ellenben három emeletes »törpe« szomszédja teljesen összeomlott. Közben égési és más kellemetlen szagot vág arcunkba a szél. A vendéglőkben krumplival eszik a húst. Kenyér Belgrádban egyáltalán nincs. Még kukoricake nyér is kevés van. A II. Miklós cáruccában lévő vezérkari épület romjai alól most szedik ki a 300 főre tehető vezérkari tisztek hullait. A legtöbb uccában 2—3 ház hever romokba. Rombadólt ucca, vagy városrész, amint azt egyes kétlábos járó sajtókukacok irták, sehol sincs. A villamosok járnak Vízük villanyvilágításuk van. Lázasan folyik az élet. Mindenféle mesteremberek javítják az épületeket és szerb hadifoglyok takarítják el a romokat.

Szerezd vissza az elveszített földet!

ZSIDÓK LEITATTÁK A NÉPET

Az egyemeletes, pesti viszonylatban egy nyugalmazott főispán házának megfelelő királyi palota romjait szerb hadifoglyok takarítják. Az egyik: Szkulics Dusan, maga elé mered s szinte kérdés nélkül beszél Belgrád tragédiájáról.

— Hazudtak, akik megszórtak. Az Isten a tanunk, hogy mi nem akartunk háborút. A zsidók leitatták a népet. Részen sapkánkat az ég felé dobáltuk az uccákon és azt ordítottuk: »Bolje rat, nego pakt!« Jobb a háboru, mint a paktum! Be'e is szakadt a nyakunk. Virágvásárnaptól kezdve kedd délig 80—100 repülőgép állandóan támadta Belgrádot. Majdnem megőrültünk. A pokol minden kinja sem lehet borzalmasabb. Nem kaptunk vizet. Nem volt rádió, villany, telefon, posta. Nem tudtuk, mi van. A tisztek civilbe öltöztek és családjukkal elmenekültek. Nem volt, aki parancsoljon. A legénység fosztogatott s rabolt. Husvét reggel 4 órakor a bevonuló németek üres üzleteket találtak. Egyik-másik téren fehér lepedőkkel integettek a németeknek, két uccával odább géppuskával és pisztolyokkal lötték őket. Itt az eredmény, uram! — mondja szinte zokogva. Három gyermekeket s beteg feleségemet nem tudom, hogy láthatom-e még. Ők is eltűntek. Az Isten jó, majd csak megsegít bennünket!

Általában az emberek befelé néznek. Elgondolkozva járnak a forgalmas uccákon. Az ajkukon keserű vádat, szívükben súlyos bánatot hordoznak.

CSEHI FERENC

Már Nagyapja ha Pestre utazott

Kozmánál

vett KALAPOT
KÁROLY KÖRUT 3
80 éve a régi helyen

A belgrádi hidfőnél német katona irányítja a forgalmat, frissen mázolt táblák, meszelt kátrányos hordók mutatják az irányt.

KIFOSZTOTT ÜZLETEK, ROMHALMAZOK...

A parttól párszáz méternyire, közel a francia követséghez a híres »Szerb Királyszálló« romhalma. Az uttesten felborult villamos égett roncsai. Szemben a parkszélen: 8—10 méter mély, 20—25 méter széles tölcser tátong. Alig látni ép ablakot. Az üzletek ajtók s kirakatüvegek nélkül. Konganak az ürességtől. Egyik-másik betört kirakatban hűséges cica doromból. Az emberek általában megrendülve, szomorúan járkálnak. A zsidók jobbkarjukon sárga szalagot viselnek. A lomhán döcögő bordó és sötétzöld villamosokra nem ülhetnek. A fő téren az Operaház teljesen ép. Cincár Markovics külügyminiszter Kruszkaucca 36. szám alatti kétemeletes házában csak három ablaka hiányzik. A miniszter XVI/3239. rendszámu, befüggönyözött kocsiában a sofőr jóízűen meszelt. »Albánia-szálló« nem rongálódott meg. Ez Belgrád legmaga-

Német ágyúk és repülőgépek árnyékában

Két vonatpár közlekedik Zombor-Szabadka és Zombor-Gombos között

perckor és délután 16 órakor indul a vonat.

A Zomborból Szabadka és Gombos irányában közlekedő vonatok menetrendje megváltozott. A vasutigazgatóság az eddigi egy vonatpár helyett két vonatpárt állított be. Az új menetrend szerint Zomborból Szabadka felé délelőtt 9 óra 38 perckor, délután pedig 15.40 perckor indul a vonat. Zomborból Gombos felé délelőtt 7 óra 17

DÉLVIDÉK

politikai napilap

Kiadó és laptulajdonos:

Illés Sándor főszerkesztő

Felelős szerkesztő Muhl János

Szerkesztőség és kiadóhivatal Zombor, Csihás Benő ucca 3.

Nyomatott Bosnyák József körforgógépén